
17. listopad: Univerzita ocenila výjimečné osobnosti

English see below

Praha 17. 11. 2024 – Univerzita Karlova si v Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva připomíná etické principy, na nichž jako nejstarší česká vzdělávací instituce staví uprostřed demokratické společnosti. Rovnost, svoboda slova, právo na vzdělání a informace, kritické myšlení a mezinárodní spolupráce jsou pilíře její činnosti.

Univerzita Karlova oslaví 17. listopad nejen tradiční pietou na několika významných místech, ale také oceněním nejlepších studujících, vyučujících, vědkyň a vědců.

„Všichni tito skvělí lidé prostřednictvím svého pedagogického úsilí, skvělými studijními výsledky, ale také díky objevům a výzkumům, posouvají naši společnost do lepší budoucnosti. Naplňují tím touhu všech, kteří bojovali za svobodu a demokracii, protože právě oni o lepším světě snili a aktivně o něj usilovali,“ uvedla k významným dnům české historie rektorka Univerzity Karlovy **Milena Králíčková**.

Pozvání studentů a studentek Univerzity Karlovy na oslavy přijal letos také Velvyslanec Spojených států amerických v České republice **Bijan Sabet**. *„Síla odkazu Jana Opletala nezůstala bez povšimnutí ani mezi studenty v roce 1989, kteří se opět stali vůdčí silou společnosti. Všichni, včetně mě, kdo si užíváme otevřenosti a příležitosti této krásné země, tak činíme proto, že před jednou generací se mladí lidé rozhodli postavit za svou svobodu a svou vlast. Dnes vzpomínám na Jana Opletala a všechny studenty z let 1939 a 1989. Jejich činy nám připomínají, abychom žili s odvahou a integritou ve prospěch naší společnosti a snažili se zanechat odkaz pro příští generace,“* uvedl Bijan Sabet příležitosti oslav 17. listopadu.

Studující Univerzity Karlovy oslavovali nejen mezinárodní den a státní svátek, ale dívali se do naší společné budoucnosti *„Často slýcháme, že svoboda není samozřejmost. To je bezpochyby pravda. Svobodnou společnost je třeba neustále bránit a kultivovat. Přestože taková myšlenka může někdy hrozit, že se stane pouhým klišé, máme příležitost ji naplnit skutečným významem. My, kteří jsme vyrůstali bez přímé zkušenosti s totalitou, můžeme svá slova podepřít skutky, které dokazují, že nejde jen o prázdňé fráze,“* uvedla studentka Univerzity Karlovy Andrea Rashovská společně se studentem Ondřejem Křížem k této významné události.

Nejlepší vyučující UK a nejlepší počín

Rektorka Milena Králíčková u příležitosti oslav 17. listopadu uděluje významná ocenění. Cenu Arnošta z Pardubic v kategorii vynikající vyučující UK získali učitelé

JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D., z Právnické fakulty a **prof. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.**, z Filozofické fakulty UK.

Cenu Arnošta z Pardubic za vynikající počín ve vzdělávací činnosti na UK udělila rektorka týmu Kliniky paliativní medicíny 1. lékařské fakulty UK a VFN v čele s MUDr. **Kateřinou Rusinovou** za zavedení hodnotové anamnézy do výukového procesu. Cenu Arnošta z Pardubic za vynikající počín získal také **MUDr. Vojtěch Novák**, z 2. lékařské fakulty UK za Robotickou olympiádu.

Oceněné projekty GA UK

Grantová agentura Univerzity Karlovy (GA UK) uděluje 17. listopadu ocenění nejlepším vědkyňinám a vědcům. Cenu rektorky za Modelování polarizace rentgenového záření akreujících černých děr získal **RNDr. Jakub Podgorný, Ph.D.**, z Matematicko-fyzikální fakulty UK.

Autor modeloval vlastnosti rentgenového záření astrofyzikálních objektů, jako jsou akreční disky černých děr, aktivní jádra galaxií, rentgenové záblesky apod., včetně relativistických efektů majících vliv na polarizaci rentgenového záření vznikajícího v blízkosti rotujících černých děr. Vytvořené modely byly využity k analýze dat získaných družicí IXPE, což mimo jiné vedlo k významné publikaci v časopise Science.

Cenu prorektora získal **Youssif A Youssif Budagaga, Ph.D.**, za práci na projektu *Zavedení ex vivo a in vivo modelů plicních nádorů pro hodnocení klinické hodnoty duálních modulátorů lékové rezistence*. Projekt Farmaceutické fakulty UK vedený Dr. Youssifem Budagagou se zaměřil na hodnocení látek, které mají schopnost překonat rezistenci na chemoterapii u plicních nádorů. V rámci projektu byly připraveny buněčné kultury z nádorů plic, na nichž byly zkoumány proteiny spojené s rezistencí na léky a ověřovány účinky vybraných látek, které by mohly tuto rezistenci snižovat. Dosažené výsledky otevírají nové možnosti v léčbě rezistentních plicních nádorů.

Cenu předsedy Grantové rady UK obdržel **Mgr. Emil Svoboda, Ph.D.**, z Matematicko-fyzikální fakulty UK a jím vedený projekt *Identifikace a dělení kompozit ve čtyřech jazycích: přístup založený na hlubokém učení*. Díky této práci vznikl unikátní nástroj založený na hlubokém učení, který dokáže automaticky identifikovat a rozkládat složená slova v sedmi jazycích. Tento nástroj, volně dostupný online, přináší zásadní pokrok v oblasti zpracování přirozeného jazyka a otevírá nové možnosti pro analýzu složenin.

Čestné uznání GA UK udělila čestné uznání také práci **RNDr. Petr Král, Ph.D.**, z Matematicko-fyzikální fakulty UK s? projektem *Tlakem řízené strukturní a magnetické transformace v intermetalikách typu 221*. Řešitel získal řadu unikátních výsledků získaných za extrémních podmínek (vysoký tlak, nízká teplota, silné magnetické pole). Výsledky významným způsobem posunují aktuální stav poznání v oblasti strukturních a magnetických transformací v intermetalických materiálech typu 221 za vysokých tlaků. Během řešení projektu Petr Král realizoval řadu experimentů na velkých mezinárodních infrastrukturách.

Čestné uznání GA UK získává také **Anna Gunia, M.Sc.**, ze 3. lékařské fakulty UK jako vedoucí projektu *Dynamika mozkových mechanismů převzetí perspektivy u lidí*. Annou Gunia zkoumá, jak funguje mozek při vnímání situací z pohledu druhých osob. Klíčové úspěchy zahrnují publikaci studie v předním časopise NeuroImage a vývoj nového experimentálního paradigmatu pro studium této schopnosti. Vědkyně objevila specifickou mozkovou aktivitu související s přepínáním perspektivy, a vytvořila také nový přístup k výzkumu propojení mezi vnímáním prostoru a teorií mysli. Výzkum může přispět k lepšímu porozumění mozkových procesů zapojených do empatie, což by mohlo vést k novým terapeutickým postupům.

Čestné uznání GA UK obdrží také **Mgr. Kristina Doležalová** z?Filozofické fakulty UK. Projekt *Komplexní studie mlecích kamenů doby bronzové na lokalitě Kaymakç? v západní Anatólíi* se zaměřil na studium mlecích kamenů z lokality Kaymakç? (Turecko) z doby bronzové, jejich provenienci i stopy opotřeby. Pomocí inovativní experimentální metody využívající repliky kamenných mlecích nástrojů přispěla vědkyně k poznání procesů spojených s mletím a drcením rostlinné i živočišné potravy. V programu Otevřená věda zapojila do těchto experimentálních aktivit i středoškolské studenty. Výsledky prezentovala na mezinárodních konferencích i v prestižních časopisech. Tyto výstupy lze považovat za excelentní v rámci celé české archeologie.

Letos poprvé rektorka Milena Králíčková udělí Cenu Univerzity Karlovy za přínos rovným příležitostem – Cenu manželů Coriových. Je udělována za jednorázovou činnost nebo dlouhodobé působení či osvětový počín, které významně napomáhají vyrovnávání příležitostí. Ocenění je uděleno na základě doporučení Rady pro rovné příležitosti UK. Laureátkami letošní ceny jsou **prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.**, a **PhDr. Hana Havelková, Ph.D.** (in memoriam).

Profesorka Alena Macurová získává Cenu manželů Coriových za dlouhodobou činnost ve prospěch neslyšících. Založením a rozvojem oborů lingvistika neslyšících a Deaf Studies zcela zásadním způsobem napomohla vyrovnávání příležitostí neslyšících v přístupu k vysokoškolskému vzdělání i jejich emancipaci coby příslušníků a příslušnic jazykové a kulturní menšiny. Paní profesorka svými aktivitami také významným dílem přispěla k proměně pohledu české veřejnosti na neslyšící a znakový jazyk. Doktorka Hana Havelková získává in memoriam Cenu manželů Coriových za celoživotní přínos k rozvoji rovných příležitostí. Svou výzkumnou i pedagogickou činností zásadně přispěla k poznání genderových nerovností v české společnosti a jejich teoretickému porozumění. Stála u zrodu magisterského oboru genderových studií na Fakultě humanitních studií UK a aktivně přispívala k vyrovnávání příležitostí ve vědě a genderově sensitivní kultivaci českého, nejen akademického, prostředí.

17 November: University honours outstanding personalities

Prague, 17 November 2024 - On the Day of the Struggle for Freedom and Democracy and the International Student Day, Charles University commemorates the ethical principles on which it, as the oldest Czech educational institution, builds in the midst of a democratic society. Equality, freedom of speech, the right to education and information, critical thinking and international cooperation are the pillars of its activities.

Charles University will celebrate 17 November not only with the traditional commemoration at several important places, but also by awarding the best students, teachers, scientists and scholars.

"All of these great people are moving our society into a better future through their teaching efforts, their great academic achievements, and their discoveries and research. In doing so, they are fulfilling the aspirations of all those who have fought for freedom and democracy, because they are the ones who dreamed of a better world and actively worked for it," said **Milena Králíčková**, Rector of Charles University.

The invitation of Charles University to the celebrations was also accepted this year by the Ambassador of the United States of America to the Czech Republic, **Bijan Sabet**. *"The power of Jan Opletal's legacy was not lost on the students in 1989, who again led the way. All of us, including me, who enjoy the openness and opportunity of this beautiful land, do so because, a generation ago, young people decided to stand up for their freedom and their country. Today, I remember Jan Opletal and all the students of 1939 and 1989. Their actions are a reminder to live with courage and integrity. To make a difference in our communities and leave a legacy for the next generation,"* said Bijan Sabet on the occasion of the 17 November celebrations.

The students of Charles University celebrated not only the international day and the national holiday, but also looked to our common future *"We often hear that freedom is not a given. This is undoubtedly true. A free society must be constantly defended and cultivated. Although such an idea can sometimes threaten to become a mere cliché, we have the opportunity to give it real meaning. We, who grew up without direct experience of totalitarianism, can back up our words with deeds that prove that they are not just empty platitudes,"* said Andrea Rashovská, a student at Charles University who, together with student Ondřej Kříž, also spoke at Karolinum.

Best UK teacher and best achievement

Rector Milena Králíčková presents important awards on the occasion of the 17 November celebrations. The Arnošt' z Pardubic Award in the category of outstanding UK teacher was awarded to the following teachers

JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D., from the Faculty of Law and **Prof. Petr Čermák, PhDr.**, from the Faculty of Arts of Charles University.

The Rector awarded the Arnošt z Pardubic Prize for outstanding achievement in educational activities at Charles University to the team of the Clinic of Palliative Medicine of the 1st Faculty of Medicine of Charles University and VFN, headed by **Kateřina Rusinová, M.D.**, for introducing value anamnesis into the teaching process. The Arnošt' of Pardubice Award for outstanding achievement was also awarded to **Vojtěch Novák, M.D.** from the 2nd Faculty of Medicine of Charles University for the Robotics Olympics.

Awarded projects of GA UK

On 17 November, the Charles University Grant Agency (GA UK) awarded prizes to the best scientists. The Rector's Prize for Modelling the Polarisation of X-ray Radiation from Accreting Black Holes was awarded to **Jakub Podgorný, Ph.D.**, from the Faculty of Mathematics and Physics of Charles University.

The author modelled the X-ray properties of astrophysical objects such as accreting black hole disks, active galactic nuclei, X-ray flares, etc., including relativistic effects affecting the polarisation of X-rays produced in the vicinity of rotating black holes. The models developed have been used to analyse the data obtained by the IXPE satellite, leading, among other things, to a major publication in Science.

The Vice-Chancellor's Prize was awarded to **Youssif A Youssif Budagaga, Ph.D.**, for his work on the project *Establishing ex vivo and in vivo models of lung cancer to assess the clinical value of dual drug resistance modulators*. The UK School of Pharmacy project led by Dr. Youssif Budaga focused on evaluating agents that have the ability to overcome chemotherapy resistance in lung tumors. The project prepared cell cultures from lung tumours to investigate proteins associated with drug resistance and to test the effects of selected agents that could reduce this resistance. These results open up new possibilities in the treatment of resistant lung tumours.

The award of the Chairman of the Grant Council of the Charles University was given to **Mgr. Emil Svoboda, Ph.D.**, from the Faculty of Mathematics and Physics of Charles University and his project *Identification and separation of composites in four languages: a deep learning approach*. This work resulted in a unique deep learning-based tool that can automatically identify and decompose composite words in seven languages. This tool, freely available online, brings major advances in natural language processing and opens up new possibilities for the analysis of compound words.

Honorable mention was also awarded to the work of **Petr Král, Ph.D.**, from the Faculty of Mathematics and Physics of Charles University with the project *Pressure-Driven Structural and Magnetic Transformations in Type 221 Intermetallics*. The results significantly advance the current state of knowledge in the field of structural and magnetic transformations in type 221 intermetallic materials under high pressures. During the project Petr Král carried out a number of experiments on large international infrastructures.

Honorable mention of the GA UK was also awarded to **Anna Gunia, M.Sc.**, from the 3rd Faculty of Medicine, Charles University as the leader of the project *Dynamics of brain mechanisms of perspective taking in humans*. Anna Gunia investigates how the brain works when perceiving situations from the perspective of other people. Key achievements include the publication of a study in the leading journal NeuroImage and the development of a new experimental paradigm to study this ability. The researcher discovered specific brain activity related to perspective switching, and also developed a new approach to investigate the link between spatial perception and theory of mind. The research may contribute to a better understanding of the brain processes involved in empathy, which could lead to new therapeutic approaches.

The GA UK Honorable Mention will also be awarded to **Mgr. Kristina Doležalová** from the Faculty of Arts of Charles University. The project *Comprehensive Study of Bronze Age Grinding Stones at the Kaymakç? Site in Western Anatolia* focused on the study of Bronze Age grinding stones from the Kaymakç? site (Turkey), their provenance and traces of wear. Through an innovative experimental method using replicas of stone grinding tools, the researcher contributed to the understanding of the processes involved in grinding and crushing plant and animal food. In the Open Science programme, she also involved high school students in these experimental activities. She has presented her results at international conferences and in prestigious journals. These results can be considered excellent in the whole Czech archaeology.

This year, for the first time, Rector Milena Králíčková will award the Charles University Prize for Contribution to Equal Opportunities - the Cori Prize. It is awarded for a one-off activity or a long-term activity or educational achievement that significantly contributes to equal opportunities. The award recipients are selected by the Rector of Charles University based on the recommendation of the Equal Opportunities Council of Charles University. The winners of this year's award are **Prof. Alena Macurová, PhDr., CSc.**, and **Hana Havelková, PhDr., Ph.D.** (in memoriam).

Prof. Alena Macurová receives the Cori Award for her long-term activities on behalf of the deaf. By founding and developing the fields of Deaf Linguistics and Deaf Studies, she has contributed in a fundamental way to the equalization of opportunities for Deaf people in access to higher education and their emancipation as members of a linguistic and cultural minority. Through her activities, the professor has also made a significant contribution to changing the Czech public's view of the Deaf and sign language.

Dr. Hana Havelková receives in memoriam the Cori Award for her lifetime contribution to the development of equal opportunities. Through her research and teaching activities, she has made a major contribution to the knowledge and theoretical understanding of gender inequalities in Czech society. She was at the birth of the Master's degree in Gender Studies at the Faculty of Humanities of Charles University and actively contributed to the equalisation of opportunities in science and gender-sensitive cultivation of the Czech environment, not only in academia.

